

SECTION XII.

LANGUAGE EDUCATION AND LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY

Аністратенко Лідія Сергіївна 

канд. філол. наук, доцент кафедри японської мови і перекладу
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка; Україна

АНАЛІЗ ПІДРУЧНИКІВ ЯК ЗАСОБІВ ВИКЛАДАННЯ ІЕРОГЛІФІКИ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ієрогліфіка становить чи не найскладніший компонент для опанування студентами-японістами, а отже потребує детального дослідження засобів, які сприяють швидшому і простішому засвоєнню навчального матеріалу. Класичним засобом освоєння будь-якої науки, зокрема ієрогліфіки, є підручник. Проаналізуємо кілька підручників, якими ми мали досвід користуватися в процесі викладання, а саме – «Basic Kanji Book», 「日本語チャレンジ漢字N4 – 5」, 「日本語総まとめN5」.

- «Basic Kanji Book». У підручнику матеріал поділено на підрозділи, які названі «урок» (lesson). Кожен урок містить по 10 ієрогліфів. До кожного з 10 ієрогліфів подано послідовність написання рисок в ієрогліфі, японське (кун-йомі) та китайське (он-йомі) читання, по кілька прикладів вживання у комбінації з іншими ієрогліфами. Кожен підрозділ-урок супроводжується вправами для тренування читання та письма ієрогліфів. Окрім завдань на зразок «Прочитайте /напишіть/ слово або речення», подано завдання для читання тексту, складання кросворду, гри тощо. Окремі підрозділи доповнені вправами для повторення вивчених попередніх кількох уроків. Кожен урок містить 5 – 7 сторінок тренувальних вправ. Ієрогліфи в підручнику подано від найпростіших до складніших.

- 「日本語チャレンジ漢字N4 – 5」. Цей підручник, як і «Basic Kanji Book», поділено на «уроки» по 10 ієрогліфів у кожному. Матеріал подано від простого до складнішого. Цей підручник містить усі переваги згаданого вище підручника, окрім кількості та різноманітності вправ. Кожен урок містить

лише вправи «Прочитайте слово або речення», які розміщуються на половині сторінки. Кожен третій урок містить вправи на повторення з розпізнавання та читання ієрогліфів, які подані у вигляді тестів із чотирма варіантами відповідей. Обсяг таких вправ – 2 сторінки. Проте 「日本語チャレンジ漢字 N 4 – 5」 має, на нашу думку, суттєву перевагу – містить до кожного ієрогліфа малюнок, який пояснює походження цього ієрогліфа. Також подано короткий опис історії ієрогліфа у вербальній формі, виражений одним або кількома реченнями японською, англійською, корейською та португальською мовами. За нашими спостереженнями, наявність малюнків допомагає пов'язати графічну форму ієрогліфічної одиниці з її значенням у свідомості учня.

- 「日本語総まとめN 5」. Ієрогліфіку в цьому підручнику подано як складову одного із розділів. Підручник містить 118 сторінок, серед яких підрозділ 「漢字と言葉の練習をしましょう」 («Ієрогліфіка та лексика: вправи») розміщено на 31 сторінці. Власне ієрогліфіці відведено 15 сторінок. У тематичних підрозділах 「お名前は」、「それは何ですか」、「大きい⇔小さい」、「どこですか」、「何をしていますか」 тощо подано по 15 – 17 ієрогліфів. До кожного ієрогліфа подано інформацію про кількість рисок, *онне*- та *кунне*-читання, приклади вживання. Проте відсутня вказівка на послідовність написання рисок ієрогліфа. До кожного підрозділу подається по дві вправи, кожна з яких представлена трьома реченнями. Одна вправа має завдання обрати з кількох варіантів правильне читання ієрогліфа, інша вправа – обрати з кількох варіантів правильне написання ієрогліфа. У кінці розділу є дві вправи (まとめもんだい) з аналогічними завданнями по 12 і 8 речень відповідно.

На нашу думку, кожен із проаналізованих підручників має свої переваги та недоліки. Підручник 「日本語チャレンジ漢字N 4 – 5」 містить малюнки до кожного ієрогліфа. Вважаємо це безумовною перевагою для учнів, які починають знайомство з ієрогліфічним письмом. Наявність асоціативних зображень допомагає учневі пов'язати форму та зміст ієрогліфа, сприяючи збереженню інформації у його довготривалій пам'яті. Недоліком цього підручника вважаємо невелику кількість вправ до кожного уроку. Натомість «Basic Kanji Book» містить багато різноманітних вправ, проте не має малюнку до кожного ієрогліфа. Підручник 「日本語総まとめN 5」 акумулює на своїх

сторінках концентровану кількість ієрогліфів із невеликим числом вправ без малюнків-асоціацій.

На заняттях кожен із зазначених підручників використовуємо з різною метою. Спочатку учням пропонується вчити ієрогліфи за підручником 「日本語チャレンジ漢字N4 – 5」, який за допомогою асоціативних малюнків дає змогу учневі пов'язати у своїй пам'яті форму та семантику ієрогліфічного знака. На другому етапі пропонується додати різних вправ з підручника «Basic Kanji Book» з метою тренування читання, розпізнавання, письма тощо уже вивчених ієрогліфів. Підручник 「日本語総まとめN5」 використовуємо для загального повторення усього курсу засвоєних ієрогліфів початкового рівня.

Список використаних джерел

1. Chieko Kano, Yuri Shimizu, Hiroko Yabe, Eriko Ishii. (2015) Basic Kanji Book.
2. 渋谷幹子、唐澤和子、木上伴子. (2010) 日本語チャレンジ漢字N4 – 5.
3. 松本紀子、佐々木仁子. (2023) 日本語総まとめN5.